

BURZKA (52) *sb f*

sg *N* burzka (4). ◇ *G* burzki (1). ◇ *A* burzkę (1). ◇ *pl N* burzki (10). ◇ *G* burzek (10). ◇ *D* burzkám (1). ◇ *A* burzki (12). ◇ *I* burzkami (1). ◇ *L* burzkách (12).

Sł stp, Cn brak, Linde XVI w.

Dem od „burza” (52) :

1. *Gwałtowne zakłócenie równowagi atmosferycznej, połączone z wiatrem, piorunami i deszczem, burza, sztorm; procella Calep (5) :* Niebo też iuż musi odmienić zwyczajie swoie/ iuż dzdze/ grády/ chmury/ mgły/ burzki/ y ine nawálności powiethrzne wípokoione być mużą *RejAp* 175; Azafz nie widamy ná powietrzu rozlicznych odmian á dziwnych á ftráfznych burzek? *RejZwierc* 152v.

Fraza: »wstanie burzka« *RejZwierc* 113 *cf* »wiatry, burzki«.

Zestawienie: »burzka morska, na wodzie« (2): Ieden fie puści ná okrutne burzki morſkie/ wiedząc thám o bárzo bliſkiey ſmierci ſwoiej *RejZwierc* 137; *Procella* – *Burzkana* wodzie. *Calep* 851a.

Szereg: »wiatry, burzki«: Boć nie to miſtrz co fie ná cíchey wodzie wozić vmie/ ále to więtfzy kiedy wltaná wiatry burzki/ iż y rádzić/ y pomoc/ y rátować vmie *RejZwierc* 113.

2. *Zamieszki, rozruchy, spory na tle politycznym, społecznym, religijnym; wojna; waśń, zwada, wykroczenie; niebezpieczeństwo, zła przygoda, zmienność losu, przeciwności, nieszczęście; tumultuatio Calep (47) :* *RejWiz* 47; Chćieyćie też ſádzić ty ninieyſze burzki Polſkie/ prze ktore pádác ſye Polſzce/ iefliże Bog nas nie odmieni. *OrzRozm* O4, O3v; rádząc mu áby rychley iechał/ ná oycowſki ftholec fie w wiązał/ by lud poſpolity iákiey burzki nie wczýnił. *BielKron* 298; Wſmierzył też burzkę pogánfką/ ktorzy fie záfię obroćili byli ku pogánfkiey wierze. *BielKron* 300v; Nie mogła fie tá burzká miedzy nimi [*Węgrami i Czechami*] wípokoić áż przyiechał legat z Rzymá *BielKron* 304; Ale gdy burzki/ roſterki/ waśni więtfze/ ftály fie/ w Natoliey wroćił fie ná zad do ſwey ziemie. *BielKron* 308v, 126v, 187v, 203, 259v, 365 (15); *Seymowé* burzki *cze^{mv}?* *OrzQuin* C2v *marg*; w dziwnych trofkach/ burzkach/ á w wciſkoch ſwoich. *RejAp* 129, 129, 146, 174v; Pan wedle obietnic ſwoich będzie raczył zápomnieć młodich burzek twoich *RejZwierc* 126v, 29v, 173v, 211v; *Tumultuatio* – *Rozruch*, *burzka*. *Calep* 1093a.

Wyrażenie: »burzki ſwiata tego, na ſwiecie, ſwieckie; ſwieckie burzki« (15 : 1): *RejWiz* 80v, 185, Cc4; *RejZwierc* 113; *RejAp* 70, 73, 84v, 157, 177v; wzruſza [*Pan*] ná nie złe pány/ złe ſády złe á frogie ſprawce ich/ y rozmaíte burzki ſwiátá tego. *RejPos* 130, 27v, 263; *RejZwierc* 113, 115v, 122v, 199.

Szereg: »burzki a nawálności (omyłki, nieprawości)« (4): *RejAp* 175 [2 r.]; A przeczekawſzy y przetrwawſzy ty frogie burzki á ty frogie nawálność [!] ſwiátá tego/ ciebye Krolá á Páná ſwego [...] doczekáli. *RejPos* 27v; *RejZwierc* 126v.

Synonimy: 1. *nawálność, szturm*; 2. *bunt, burda, nawálność, niebezpieczność, odmienność, przeciwności, rozruchy, rozterk, strach, swar, troska, ucisk, utrapienie, walka, waśń, wojna, wzburzenie, zajſcie, zamieszanie, zamieszka, zwada*.

Cf **BURZLIWOŚĆ**